

10478

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՎԱՐՆԵՐԻՆ

ԻՆԶՊԵՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ
ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԻ ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՆԵՐԸ
ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐՈՒՄ

ՆՐԵՎՈՂՆ — 1954

021
7-81

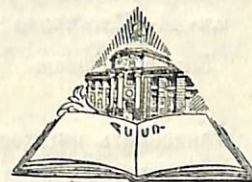
22 MAY 2009

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԱԼ՝ ՄՅԱՍՆԻԿՑԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Մեթոդական կաթինե

Q21
Դ-81 47

ԻՆՉՊԵՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԻ
ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՆԵՐԸ
ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐՈՒՄ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Ա. Ն. ՄԵԼՆԻԿՈՎԻ ԱՆՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

1954

2761-57

Государственная библиотека Арм. ССР
им. А. Мясникяна
Метод кабинет

Как организовать читательские
конференции в массовых библиотеках

(На армянском языке)
Ереван—1954

1. ԸՆԹԵՐՅՈՂՆԵՐԻ ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՆ, ՈՐՊԵՍ ԳՐԲԻ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԱՅԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑ

ՍՄԿՊ Կենտկոմի Սեպտեմբերյան և Փետրվար-
Մարտյան պլենումների պատմական որոշումներով հիմք
գրվեց մեր սովետական երկրի գյուղատնտեսության
շեշտակի վերելքին:

Այդ որոշումներում ընդգծվեց առաջավոր փորձի,
գիտության նվաճումների լայն կիրառման անհրաժեշ-
տությունը կոլտնտեսությունների, սովխոզների և ՄՏ
կայանների պրակտիկ աշխատանքներում:

Մեծ է գրադարանների դերը առաջավոր փորձը և
գիտության նվաճումները պրոպագանդելու գործում:
Այժմ քիչ չեն այն մասսայական գրադարանները, որոնց
ամենօրյա պրոպագանդիստական աշխատանքի շնորհիվ
գիրքը դարձել է աշխատավորների սեփականությունը,
նրանց ամենամոտ ընկերն ու խորհրդատուն: Գրքի մաս-
սայականացման գործում մեր գրադարաններն ունեն
աշխատանքի հարուստ փորձ, որը անխզելիորեն կապ-
վում է մեր Հայրենիքի առաջ ծառացած տնտեսական,
կուլտուրական և քաղաքական հերթական խնդիրների
հետ:

Գրադարանները իրենց աշխատանքում կիրառելով
մասսայական մի շարք միջոցառումներ, պրոպագանդում
են պարտիայի և կառավարության որոշումները, տա-
րածում են գյուղատնտեսության և արդյունաբերու-
թյան առաջավորների փորձը, բացահայտում են սովե-

տական զրականություն լավագույն երկերի լուսնդա-
կությունը, օգնում են աշխատավորներին ձեռք բերե-
լու հարուստ գիտելիքներ՝ գյուղատնտեսության և տեխ-
նիկայի վերաբերյալ:

Գրադարանի մասսայական աշխատանքի սուսան-
նահատկությունն այն է, որ նա պրոպագանդում է
տպագիր նյութեր՝ գրքեր, բրոշյուրներ, թերթեր և ամ-
սագրեր: Գրադարանը ձեռնամուխ լինելով տպագիր
նյութերի մասսայականացման գործին, նախ պետք է
որոշի, թե ինչպիսի գրքեր, բրոշյուրներ, ժուռնալային
և լրագրային հոդվածներ են արժանի լայն պրոպա-
գանդայի և ապա, կիրառելով մասսայական այս կամ
այն միջոցառումը, ձգտի այն բանին, որպեսզի ավելի
շատ մարդիկ ծանոթանան այդ գործերին և գրքում
եղած առաջավոր փորձը, կամ գիտության նվաճումը
կիրառեն իրենց պրակտիկ աշխատանքում:

Մեր մասսայական գրադարաններից շատերը, որ-
պես գրքի պրոպագանդայի ամենալավագույն միջոց
անց են կացնում՝ ընթերցողների կոնֆերենցիաներ,
որոնց կազմակերպումով հնարավոր է լինում միանգա-
մից սպասարկել հարյուրավոր ընթերցողների: Ընթեր-
ցողների կոնֆերենցիան գրադարանի մասսայական
աշխատանքի ամենաաշխույժ, ամենարդյունավետ և
ամենաներգործուն ձևն է: Դրա համար ամեն մի գրա-
դարան պետք է աշխատի հաճախակի կազմակերպել
այդպիսի միջոցառում:

Կոնֆերենցիայի կազմակերպումը բարդ գործ է:
Նա երկարատև և լարված աշխատանք է պահանջում ոչ
միայն գրադարանների աշխատողներից, այլ նաև ըն-
թերցող լայն ակտիվից: Կոնֆերենցիայի կազմակեր-
պումով գրադարանը բավարարում է աշխատավորների

պահանջը, գրքի քննարկումով պատասխանում է նրանց
կողմից առաջադրվող հարցերին, ցույց է տալիս այն
ճիշտ ուղին, որով պետք է ընթանան մեր երկրի մարդիկ
իրենց աշխատանքային պայքարում:

Փորձը ցույց է տվել, թե ինչպես, լավագույն ձևով
կազմակերպված ընթերցողների կոնֆերենցիայից հե-
տո, բավականին ավելանում է գրադարանի ընթերցող
ների թիվը, բարձրանում է գրքի շրջանառությունը, բա-
րելավում է ակտիվ ընթերցողների գրավոր և բանա-
վոր խոսքի կուլտուրան, բարձրանում է ընթերցողների
պահանջկոտությունը գրքի հանդեպ, նրանում է նրանց
ճաշակը: Շատ դեպքերում կոնֆերենցիայում քննարկ-
ված առաջավոր փորձն ու գիտության նվաճումները
ընթերցողները կիրառում են իրենց պրակտիկ աշխա-
տանքներում: Մեր ռեսպուբլիկայի մասսայական գրա-
դարանները ընթերցողների կոնֆերենցիաները մեծ մա-
սամբ կազմակերպում են գեղարվեստական գրքերի
շուրջը: Չպետք է, իհարկե, թերագնահատել գեղարվես-
տական գրականության դերը մասսաների կոմունիս-
տական դաստիարակության գործում: Գեղարվեստա-
կան լավագույն գիրքն իր արժանիքներով կարող է ազ-
դել ընթերցողի մտքի և զգացմունքների վրա, հետևա-
պես կարող է ազդել նաև կյանքի վրա՝ փոխել այն:
Գեղարվեստական գրքերի շուրջը կոնֆերենցիաներ կազ-
մակերպելով հանդերձ, գրադարանները չպետք է մոռա-
նան իրենց ընթերցողների լայն քննարկմանը ներկա-
յացնել նաև հասարակական-քաղաքական, գյուղա-
տնտեսական, դիտա-բնագիտական, տեխնիկական և
այլ բնագավառի գրքեր:

Մեր ընթերցողների պահանջը գիտության և տեխ-
նիկայի տարբեր ճյուղերի վերաբերյալ շատ մեծ է:

Հատկապես գյուղի աշխատավորները կյանքում կենսագործելով ՍՄԿՊ Կենտկոմի Սեկտեմբերյան, Փետրվար-Մարտյան և Հունիսյան պլենումների որոշումները, անսպառ ձգտում ունեն գրքի կոլեկտիվ քննարկումների միջոցով ծանոթանալու գյուղատնտեսության առաջավոր փորձի հետ, փոխանակելու իրենց կարծիքը այդ գրքերի առավելությունների և թերությունների վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է ամեն կերպ բավարարել աշխատավորների այդ պահանջները:

Գրադարանի աշխատանքը պլանավորելիս սովորաբար նախատեսվում է երկու ամիսը մեկ անգամ անցկացնել ընթերցողների կոնֆերենցիա:

Երբիմն պլանը կառուրելու, կամ մի քանի ընթերցողների պահանջը բավարարելու համար գրադարանավարը, հաշվի չառնելով ընթերցողների մեծամասնության պահանջը, կոնֆերենցիաներում քննարկելու համար նախապատրաստում է այնպիսի գրքեր, որոնք քիչ են հետաքրքրում ընթերցողներին կամ չեն արժանանում նրանց ուշադրությանը: Գրադարանավարների այդպիսի մոտեցումը սխալ է, և ընթերցողներին չհետաքրքրող գրքերի շուրջը կազմակերպված կոնֆերենցիան քիչ մարդիկ է գրավում, անցնում է շատ միապաղաղ, անհետաքրքիր և առանց շոշափելի արդյունքի:

Գրադարանների խնդիրն է շատ զգուշ և լրջորեն մոտենալ կոնֆերենցիաներում քննարկվելիք գրքերի ընտրությանը: Անհրաժեշտ է, ընթերցողների ֆորմուլյարները ստուգելով, անհատական և կոլեկտիվ արդյունքների միջոցով պարզել, թե ինչպիսի՞ գրքեր են գրավել ընդհանուր ուշադրությունը, ի՞նչ հարցեր են ամենից շատ հետաքրքրում ընթերցողներին, ինչպիսի՞ հասարակական օգուտ կբերի տվյալ գրքի քննարկումը:

Այդ բոլորը պարզելուց հետո, գրադարանավարը համապատասխան մասնագետների (դպրոցի ուսուցիչների, կոլտնտեսության ագրոնոմի, ղոռոտեխնիկի և այլն) հետ գրադարանի խորհրդում պետք է քննարկի այս կամ այն գրքի շուրջը ընթերցողների կոնֆերենցիայի անցկացման նպատակահարմարությունը և հետո անցնի կոնկրետ դործի:

Կոնֆերենցիայի նախապատրաստական աշխատանքները պետք է սկսել մեկ, կամ մեկ և կես ամիս շուտ, որպեսզի հնարավորություն տրվի ընթերցողին ընթերցելու քննարկվելիք գիրքը, ծանոթանալու այդ գրքի մասին եղած քննադատական հոդվածների հետ, օգտվելու ուրիշ աղբյուրներից և այլն:

Դրական արդյունքի կարելի է հասնել այն դեպքում, երբ գրադարանը կազմում է նախնական աշխատանքների պլան և գրադարանի ակտիվի օգնությամբ ձեռնամուխ է լինում այդ աշխատանքների կատարմանը:

Կոնֆերենցիայի հաջող անցկացման երաշխիքներից մեկը կոնֆերենցիայի ղեկավարի ընտրությունն է: Ղեկավարը պետք է լինի մասնագետ, լավ տիրապետի քննարկվելիք նյութին և օգնի այն ընթերցողներին, որոնք ցանկություն ունեն կոնֆերենցիայում ելույթ ունենալ:

Կոնֆերենցիայի ղեկավարի ներածական խոսքը պետք է տևի 10—15 րոպե: Նա պետք է կոնֆերենցիայի մասնակիցներին ծանոթացնի հեղինակի ստեղծագործական կենսագրության հետ, նշի քննարկվող գրքի դերը գիտության կամ գրականության զարգացման գործում: Այնուհետև, պետք է խոսի քննարկվող գրքում եղած գլխավոր հանգուցային հարցերի մասին,

որոնց վրա նպատակահարմար է, որ ելույթ ունեցողները մանրամասն կանգ առնեն: Կոնֆերենցիայի ղեկավարը պետք է խուսափի գրքի մասին իր անձնական կարծիքը կոնֆերենցիայի մասնակիցներին նախօրոք հայտնելուց:

Կոնֆերենցիայի ղեկավարումը բարդ աշխատանք է: Ստանձնելով այդ դերը, ղեկավարը փաստորեն կատարում է ստեղծագործական մանկավարժական դժվարին աշխատանք: Նա առանց ելույթ ունեցողների ինքնասիրությանը դիպչելու պետք է ուղղի միակողմանի ելույթները, իր միջամտություններով թույլ չտա ելույթների կրկնություն, աշխատի ամեն կերպ լարված պահել մասնակիցների ուշադրությունը:

Ղեկավարը իր եզրափակիչ խոսքով պետք է լրացնի և պարզաբանի այն հարցերը, որոնք անհրաժեշտ պարզաբանում չեն ստացել ելույթներում, ամփոփի և ավելի պարզ ձևակերպումներ տա ելույթ ունեցողների մտքերին և վերջնական գնահատական տա քննարկվող ստեղծագործությունը:

Արժեքավոր է այն կոնֆերենցիան, որի ընթացքում ընթերցողները արտահայտում են իրենց սեփական մտքերը և ոչ թե կրկնում են գրքի մասին եղած կարծիքները:

Այդ պատճառով կարևոր է ընթերցողների նախապատրաստումը, որը կատարվում է կոնսուլտանտի միջոցով: Որոշ գրադարաններ սխալ են հասկացել կոնսուլտանտի դերը և ընկել ծայրահեղությունների մեջ: Նրանք կոնֆերենցիայի նախապատրաստման ժամանակ կոնսուլտանտի կողմից մշակված պլանները, թեզերը և նույնիսկ ելույթների տեքստերը տրամադրում են մի քանի ընթերցողների և այդպիսով իրենց և ըն-

թերցողների գործը համարում են ավարտված, այդպիսով ընթերցողներին զրկելով ինքնուրույն մտածելուց և սեփական ձևերով իրենց ելույթների թեզերը կազմելուց: Այդպիսի պրակտիկան միանգամայն սխալ է և վնասակար:

Իրականում գրադարանավարի և կոնսուլտանտի խնդիրն է օգնել ընթերցողին որոշ սահմաններում: Նրանք պետք է պատասխանեն այն հարցերին, որոնք ծագել են ընթերցողների մոտ գիրքը կարդալու ժամանակ, օգնեն նրանց խորը կերպով ուսումնասիրելու ավյալ գրքի բովանդակությունը, ընթերցողներին տրամադրեն ընթերցվող գրքի վերաբերյալ հոգվածներ և ռեցենզիաներ, սովորեցնեն ընթերցվող գրքի վերաբերյալ նշումներ կատարելու ձևը, նրանից քաղվածքներ գրելու եղանակը և այլն: Այդպիսի մոտեցումը կլինի ընթերցողների ելույթների նախապատրաստման միակ ճիշտ ձևը: Գրադարանավարները պետք է ընթերցողներին սիստեմատիկաբար բացատրեն, որ կոնֆերենցիայում ամենատարեքավորը՝ դա ելույթի ժամանակ սեփական մտքերն արտահայտելն է և պետք է ամեն կերպ աշխատել, որպեսզի ընթերցողները խոսեն իրենց ըմբռնածի և գրքի թողած տպավորությունների մասին:

Որոշ դեպքերում գրադարանները, հաշվի առնելով իրենց ընթերցողների կազմը և անհատական մոտեցումը ցուցաբերելով առանձին ընթերցողների նկատմամբ, կարող են որոշ բացառություններ թույլ տալ այս կամ այն ընթերցողի ելույթի գրավոր նախապատրաստման գործում: Կոնֆերենցիայի նախապատրաստման շրջանում անհատական զրույցների ընթացքում, երբ պարզվում է, որ ընթերցողին հուզում են առանձնապես կարևոր հարցեր, սակայն նա բանավոր կամ գրավոր չի

Վարդգանում արտահայտել դրանք, պետք է անձամբ, համ մասնագետի միջոցով օգնել նրան ընդհուպ մինչև նրա ելույթի շարադրումը: Փորձը ցույց է տալիս, որ այդպիսի ընթերցողներին մեկ-երկու անգամ օգնելու հետո, նրանք սկսում են հետադաշտում ինքնուրույն կերպով շարադրել իրենց մտքերը:

Դա, իհարկե, գրադարանի մեծագույն օգնությունն է իր առանձին, պատրաստականություն չունեցող ընթերցողներին և պետք է խրախուսել, սակայն, առանձին ընթերցողների ելույթների տեքստերը կաղմելու այդպիսի քաջառությունները պետք է քիչ լինեն և աստիճանաբար կրճատվեն:

Գրադարանների պարտականության մեջ է մտնում Վոնֆերենցիայի ընթացքում ընթերցողների ելույթների անձանագրումն ու պահպանումը: Գրադարանավարը անձանագրելով ելույթները, կոնֆերենցիայից հետո մաքրագրում է դրանք և պահում առանձին թղթապանակի մեջ: Դա անհրաժեշտ է գրադարանի հաշվետվության համար և ամենագլխավորը՝ գրադարանի պատմության, ինչպես նաև հրատարակչությունների և գրքերի հեղինակների համար, որոնք կարող են աչքի անցկացնել կոնֆերենցիայում եղած արժեքավոր դիտողությունները և դրանք օգտագործել իրենց հետագա աշխատանքներում:

2. ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԻ ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՅԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Գրադարանում կազմակերպվող ընթերցողների կոնֆերենցիաները կարելի է բաժանել երեք խմբի. 1) կոնֆերենցիա մի կոնկրետ գրքի շուրջը. 2) կոնֆերենցիա մի հեղինակի ստեղծագործությունների շուրջը, որտեղ քննարկվում է տվյալ հեղինակի ստեղծագործական

ողջ պրոդուկցիան, կամ նրա մի քանի, իրար հետ կապունեցող երկերը. 3) թեմատիկ կոնֆերենցիա, որտեղ քննարկվում է բովանդակությամբ միանման, սակայն տարբեր հեղինակների մի խումբ գրքեր:

Կոնֆերենցիաների տեսակների վերաբերյալ պարզ պատկերացում ունենալու համար բերենք դրանց նյութերից մեկական օրինակ:

Ա) ՆՅՈՒԹԵՐ

Գ. Նիկոլաևայի «Հունձ» վեպի շուրջ կազմակերպվող ընթերցողների կոնֆերենցիայի համար

Գալինա Նիկոլաևայի «Հունձ» վեպը արժանացել է Ստալինյան մրցանակի: Նա կոլխոզային գյուղը պատկերող ամենալավագույն գեղարվեստական ստեղծագործություններից մեկն է: Գրքում նկարագրված է Հայրենական Մեծ պատերազմի ժամանակ քայքայված «Մայիսի 1-ի» անվան կոլտնտեսության կյանքը և նրա հետագա տնտեսական վերելքը: «Հունձ» վեպի հերոսները՝ Վասիլի Բորտնիկովը, Ավդոտիան, մեխանիզատոր Ստեփան Մոխովը, շրջկոմի քարտուղար Անդրեյ Ստրելցովը, ագրոնոմ Վալենտինան, կոմերիտական Ալյոշան և ուրիշները պատկերված են ռեալիզմի մեծ ուժով: Ընթերցողի աչքերի առաջ նրանք աճում են և դառնում իսկական սովետական մարդիկ: Այդ հերոսները իրենց գործունեությամբ և հոգեկան ապրումներով մոտենում կանգնած և շատ հասկանալի են սովետական ընթերցողներին:

Վարակիչ է հերոսների ջերմ հայրենասիրությունը և իրենց կոլտնտեսության հոգածող հաղթահարելու բուն ձգտումը: Դրանում է գրքի մեծագույն արժա-

Իրեր: «Հունձ»-վեպը կարդացվում է մեծ հետաքրքրությամբ, դա արդյունք է այն բանի, որ հեղինակը վարպետությամբ է կառուցել գրքի սյուժեն: Ընթանակա՞ն և հասարակական կոնֆլիկտները վեպում զարգանում են շթուլացող ուժով: Ընթերցելով գիրքը, համոզվում ես, թե ինչպես կոչեկտիվի համախմբված աշխատանքի պայմաններում կարելի է մեծ նվաճումներ ձեռք բերել:

Վեպի հերոսների օրինակով ընթերցողը կարող է հաղթահարել իր աշխատանքներում եղած դժվարությունները, կարող է լինել տոկոն, անընկճելի թե՛ անձնական և թե՛ հասարակական կյանքում:

Հանձնադրական գրականության համառոտ ցանկ
Գ. Նիկոլակայի «Հունձ» վեպի վերաբերյալ

1. Золотарева Е.—«Книга о нашей колхозной деревне и ее людях». М., 27 стр.
2. Калигин Н.—«Труд преобразующий жизнь». «Звезда», 1950 г., № 12, стр. 165—171.
3. Пароманов Н.—«Роман о красоте нового мира». «Звезда», 1951 г., № 1, стр. 186—188.
4. Тарасенков А.—Труд и творчество «Новый мир» 1950, № 10, стр. 235—239.
5. Люди колхозного села. «Молодой колхозник», 1950, № 11, стр. 26—27.
6. Ղազարյան Պ.—«Հունձ». «Գրական թերթ», 1951, № 46, էջ 2.
7. Աղաբաբյան Ս.—Николаева Г., «Жатва», роман. М., 1950. «Սովետական գրակ. և արվեստ», 1951, № 7, էջ 163—164.

Հարցեր զրույցների և կոնֆերենցիայում ելույթ ունեցողների համար

1. Պարտիայի ղեկավար դերը «Մայիսի 1-ի» անվան կոլտնտեսության զարգացման գործում:
2. Սովետական որպես սովետական դարաշրջանի առաջավոր կնոջ իսկական կերպար:
3. Աշխատանքը—փառքի, պատվի և հերոսության գործ է:
4. Սովետական դյուղի մարդկանց գաղափարական աճը:
5. Ընտանիքի պրոբլեմը վեպում:
6. Կոլեկտիվի ուժի և ընկերասիրության զգացումը վեպում:
7. Նորի զգացումը կոլտնտեսության առաջավոր մարդկանց մոտ:
8. Մեխանիզացիայի դերը գյուղատնտեսության մեջ:
9. Վեպի ղեկավարվեստական առանձնահատկությունները:

Գ. ՆԻԿՈԼՍԵՎԱՅԻ «ՀՈՒՆՁ» ՎԵՊԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ
ՊԼԱԿԱՏԻ ՍԽԵՄԱ

«Հայրի տոնելով, որ հացահատիկային տնտեսությունը ամբողջ դյուզահացահատիկային արտադրության հիմքն է, անհրաժեշտ համարել ամեն կերպ զարգացնելու հացահատիկային տնտեսությունը և առանձնապես ամենինց ավելի արժեքավոր պարենային կուլտուրայի՝ աշնանացան և դարահացան ցորենի արտադրությունը բերքատվության հետագա շարժարձարձան միջոցով».

(ՍՄԿԳ Կենտկոմի Սնպտամբերյան պենսիոնի որոշումից)

Գ. Նիկոլայի Նկարը

«...Թող մարդիկ իմանան՝ ինչքան էլ աշխատանքի շուտ են դուրս եկել, համենայն դեպս նախագահն արդեն դաշտում է։ Այդ միաջը նրանց ավելի շուտ դաշտ դուրս կբերի, քան ամեն մի հրաման ու նկատողություն...»
(Ռոբտիկով) «Հուլիս», էջ 150

«Հուլիս»

վեպի

չապիկը

Կարգացե՛ք Գ. Նիկոլայի վայել «Հուլիս» վեպը և ուշադրություն դարձրե՛ք հետևյալ հարցերին

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

«...Այ, — մտածեց Վասիլին, — հեռանալով ֆերմայից — այստեղ, որտեղ մարդիկ չեն հոգրեր, իրենց կուլտուրային գիտակցությունն ու իրենց խիղճը, այնտեղ նույնիսկ վատ հալածանք է կարողացել փչացնել զործը...»

(Ռոբտիկով) «Հուլիս», էջ 48

Գրականություն «Հուլիս» վեպի վերաբերյալ

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

«...Ես չեմ կարող կապերս նրա հետ մեկ ընդմիջում խզել, երբխաներին իրենց հորից կարելի է կարելի, ներքում եմ քեզ, հարադասա, ապրիր՝ իմ մասին մի մտածիր, բաց մի թողնիր քո երջանկությունը. Վասյան իմ երեխաների հայրն է. և ես չեմ կարող խուսափել զրանից, իսկ մեզ պատահած թյուրիմացությունը պետք է որ անցնի...»

(Ավդոտայի համակից) «Հուլիս», էջ 201

Բ) ՆՅՈՒԹՆԵՐ

Ն. Զարյանի ստեղծագործությունների շուրջ կազմակերպվող ընթերցողների կոնֆերենցիայի համար

Նաիրի Զարյանը որպես բանաստեղծ սովետական ժամանակաշրջանի ծնունդն է և հանդիսանում է սովետահայ պոեզիայի հիմնադիրներից մեկը։ Մեր երկրի տնտեսական և քաղաքական կյանքի զարգացման հետ զուգընթաց աճել ու հզորացել է Զարյանի պոեզիան։

Գրական գործունեության սկզբնական շրջանում Զարյանը գրել է լիրիկական բանաստեղծություններ, որոնք քիչ են առնչվել առօրյա կյանքին, իսկ երկրորդ շրջանում պոետը գտնում է իրեն. գրում է էպիկական բանաստեղծություններ և պոեմներ, ազատվում է զանազան ազդեցություններից, ստեղծում է իր ինքնուրույն ոճը, որոշում է իր ժանրը և անցնում սոցիալիստական ուսուցիչին։

Ն. Զարյանի շրջադարձային առաջին էպիկական պոեմը «Ռուզանի քարափ»-ն է, որտեղ բանաստեղծը հանդես է գալիս որպես ուսուցիչ, տեսնում է կյանքի իրական կոնֆլիկտները, մարդկանց անձնական և հասարակական հարաբերությունները, վառ գույներով ցույցադրում է մեր կյանքում ծնված նորը և նրա աննախընթաց զարգացումը։ Այնուհետև Զարյանը ստեղծում է մի շարք բարձրարժեք գործեր, որոնք մնում են սովետահայ գրականության պատմության մեջ որպես չխամրող արժեքներ։

Հայրենական Մեծ պատերազմի ժամանակաշրջանը մի կարևորագույն էտապ է Ն. Զարյանի պոեզիայում։ Այդ ժամանակաշրջանի բանաստեղծությունները գրված են մարտական մեծ շնչով, սուգորված են լավատեսու-

թյամբ և ջերմ հայրենասիրությամբ, իրենց մտահղացմամբ և թեմատիկայով բացահայտում են հեղինակի հոգեկան աշխարհը, որը լցված է ֆաշիստական Գերմանիայի դեմ տարվելիք հաղթանակի անխախտ հավատով:

Հայրենական Մեծ պատերազմի տարիներին Զարյանը գրեց նաև դրամատիկական երկեր՝ «Վրեժ», «Այրող դիմակ» դրամաները և «Արա Գեղեցիկ» պատմական ողբերգությունը:

Հետագա շրջանում բաղմամբով բարձրադժեք բանաստեղծությունների և պոեմների հետ միասին Զարյանը գրեց նաև «Աղբյուրի մոտ» և «Փորձադաշտ» կոմեդիաները:

Ն. Զարյանի ստեղծագործությունների մեջ մեծ տեղ է բռնում նաև արձակը: «Հացավան» վեպը, որը 2-րդ հրատարակությամբ լույս տեսավ 1949 թվականին, պատկերում է կոլտնտեսային գյուղը իր բազմադասობյան մեջ, պայքարի բարդ պրոցեսում և հանդիսանում է սովետահայ արձակի ամենափայլուն նվաճումներից մեկը:

Ն. Զարյանը ոչ միայն տաղանդավոր գրող է, այլ նաև հասարակական-քաղաքական գործիչ՝ խաղաղության պաշտպանության լավագույն մարտիկ:

Զարյանը ներկայումս ապրում է իր տաղանդի բուռն ծաղկման շրջանում և կասկած չկա, որ նա կստեղծի կոմունիզմի կառուցման և խաղաղության համար պայքարող մարդկանց զեղարվեստական լավագույն կերպարներ:

Բիբլիոգրաֆիա Ն. Զարյանի երկերի

հրատարակությունների

1. Երկեր, Ե., Հայպետհրատ, 1945—1954:

Հտ. 1. (Բանաստեղծություններ): 299 էջ:

Հտ. 2. (Պոեմներ, բանաստեղծություններ): 316 էջ:

Հտ. 3. (Պոեմներ): 349 էջ:

Հտ. 4. (Պոեմներ և դրամատուրգիա): 336 էջ:

2. Դյուցազնագիրք: Ցարիցինի դովագներ: Ե., Հայպետհրատ, 1940, 168 էջ:

3. Ստալին: (Չափածո): Ե., Հայպետհրատ, 1939, 22 էջ:

4. Հացավան: 2-րդ վերամշ. հրատ.: Ե., Հայպետհրատ, 1949, 526 էջ:

5. Հավերժական գազաթներ: (Բանաստեղծությունների ժողովածու): Ե., Հայպետհրատ, 1939, 308 էջ:

6. Շիկացած հոգով: Պոեմներ, բանաստեղծություններ, դրամատիկական երկեր: Ե., Հայպետհրատ, 1943, 191 էջ:

7. Չայն Հայրենական: (Չափածո): Ե., Հայպետհրատ, 1943, 38 էջ:

8. Ռուշանի քարափը: 3-րդ վերամշ. հրատ.: Ե., Հայպետհրատ, 1936, 152 էջ:

9. Վրեժ: (Բանաստեղծություններ և պիեսներ): Ե., Հայպետհրատ, 1942, 130 էջ:

10. Ցասման զավակը: (Նիսոն Ստեփանյանի մասին): Ե., «Սովետ. Հայաստան»-ի հրատ. 1942, 75 էջ:

11. Արա Գեղեցիկ: Ողբերգ. 5 արար.: Ե., Հայպետհրատ, 1946, 141 էջ:

12. Աղբյուրի մոտ: Կոմեդիա 4 արար.: Ե., Հայպետհրատ, 1950, 66 էջ:

13. Մեսրոպ Կարսեցյան: (Փորձադաշտ): Կոմեդիա 4

- արար.: «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1953, էջ 1—41:
14. Արմենուհի: (Պոեմ): Ե., Հայպետհրատ, 1950, 116 էջ:
- Ն. Զարյանի ստեղծագործությունների վերաբերյալ գրականության համառոտ ցանկ
1. Աղաբաբյան, Ս.— Նաիրի Զարյան: Ե., ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ.: 1954, 130 էջ:
 2. Բազյան, Ս.— Երեք Ուրվագիծ: Ն. Զարյան, Սիրաս, Գ. Սարյան: Ե., Հայպետհրատ, 1941, 270 էջ:
 3. Մկրտչյան, Հ.— Նաիրի Զարյան: (Ծննդյան 50-ամյակի առթիվ): «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1951, № 1, էջ 123—148:
 4. Քոչար, Հր.— Նաիրի Զարյան: (Ծննդյան 50-ամյակի առթիվ): «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1951, № 1, էջ 149—151:
 5. Աղաբաբյան, Ս.— Կոլխուզային գյուղի արտացոլումը Նաիրի Զարյանի ստեղծագործության մեջ: «Սովետական գրակ. և արվեստ», 1950, № 1, էջ 117—130:
 6. Աղաբաբյան, Ս.— Դիտողություններ 1952 թ. պոեզիայի մասին: «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1953, № 4, էջ 92—109:
 7. Սարգսյան, Գ.— Ն. Զարյանի «Արմենուհի» պոեմը: «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1952, № 2, էջ 96—115:
 8. Ինճիկյան, Ա.— Ն. Զարյանի երկերի ժողովածուն: «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1947, № 3, էջ 130—132:
 9. Հունանյան, Ա.— Սատիրայի ղենքով: (Ն. Զարյանի «Փորձադաշտ» պիեսի մասին): «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1953, № 12, էջ 118—124:

10. Մկրյան, Մ.— Ն. Զարյանի դրամատիկական պոեմը: («Վրեժ» պիեսի մասին): «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1941, № 12, էջ 87—89:
11. Ինճիկյան, Ա.— Ն. Զարյանի «Արա գեղեցիկ» ողբերգությունը: «Սովետ. գրակ. և արվեստ», 1946, № 11, էջ 116—134:
12. Կոմեդիայի ստեղծումը ուշադրության կենտրոնում: (Ն. Զարյանի «Փորձադաշտ» կոմեդիայի մասին): «Գրական թերթ», 1953, № 3, էջ 2:

Հարցեր գրույցների և ընթերցողների կոնֆերենցիայում ելույթ ունեցողների համար

1. Կոլանտեսային շարժումը և Ն. Զարյանի «Ռուշանի քարափը» պոեմը:
2. Նորարարությունը Ն. Զարյանի քաղաքական լիրիկայում:
3. Ժողովրդի վերածնության մոտիվները Ն. Զարյանի ստեղծագործություններում:
4. Ն. Զարյանի հումորն ու սատիրան:
5. «Հացավան»-ը որպես գյուղի սոցիալիստական շինարարության գեղարվեստական արտացոլում:
6. Հայրենական Մեծ պատերազմը և Ն. Զարյանի ստեղծագործությունները:
7. Ժողովուրդների բարեկամության թեման Ն. Զարյանի պոեզիայում:
8. Ն. Զարյանի բանաստեղծությունների հայրենասիրական մոտիվները:
9. Հնի և նորի պայքարը Ն. Զարյանի կոմեդիաներում:
10. Ն. Զարյանի պոեզիան և խաղաղության համար մղվող պայքարը:

Ն. ԶԱՐՅԱՆԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՑԻՆ ՊԼԱԿԱՑԻ ՍԽԵՄԱ

Քեզ հետ ենք, Մոսկվա, երկու ու կրծքով ու բազուկներով, կարմիր երզումով մեր զավակների բոցակեղ արյան, Քեզ հետ են Դավթի թոռներն անձնուրաջ և քաջակորով Հազար Գաղաղյան և բյուր Գասպարյան:

Ն. Զարյանի նկարը

ԿԱՐԴԱՑԵՔ Ն. ԶԱՐՅԱՆԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ն. Զարյանի Հտ. 1 (գրքի շապիկը)	Ն. Զարյանի Հտ. 2 (գրքի շապիկը)	Ն. Զարյանի Հտ. 3 (գրքի շապիկը)	Ն. Զարյանի Հտ. 4 (գրքի շապիկը)
---	---	---	---

Դու քաղցր ես հող հայրենի
Ձկա քեզնից պայծառ անուն,
Բայց վտանգի ահեղ ժամին,
Երբ սպառնում է թշնամին,
Դու ավելի ես քաղցրանում:

ՀԱՐՑԵՐ Ն. ԶԱՐՅԱՆԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

Հանձնարարական գրականություն

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

Խաղաղությունը պետք է մեզ բայց չենք խնդրի,
Կնվածենք միևարդ մարդու կամքով անվախ:
Մեզ հետ է ուժը ֆրանսիական հերոս զոհերների
Խաղաղությունը կազմակերպող
Բանակ ունի
Լիվոբնոյից, Անտոկերպենից
մինչև Շանհայ:

գ) Կյուլատնտեսական գրվերի շուրջ կազմակերպվող ընթերցողների քննատիկ կոնֆերենցիա (գյուղական գրադարանի աշխատանքի փորձից)

Գրադարաններում կազմակերպվող ընթերցողների կոնֆերենցիայի երրորդ տեսակի՝ թեմատիկ կոնֆերենցիայի վերաբերյալ նյութերն ավելի պարզ ցույց տալու և կոնֆերենցիայի ինչպես նախապատրաստման, այնպես էլ անցկացման աշխատանքները մանրամասն նկարագրելու նպատակով ստորև տալիս ենք «Շահումյանի շրջանի «18-րդ պարտ. համագումարի» անվան կոլտնտեսության գյուղական գրադարանի աշխատանքի փորձը:

Այդ գրադարանն իր ֆոնդերով և ընթերցողների թվով համարվում է միջակ գրադարան, սակայն կարևորն այն է, որ գրադարանն իր աշխատանքներում կենսագործելով ՍՄԿՊ Կենտկոմի Սեպտեմբերյան, Փետրվար-Մարտյան և Հունիսյան պլենումների որոշումները, մի շարք մասսայական միջոցառումների հետ միասին, կազմակերպում է ընթերցողների կոնֆերենցիաներ, հատկապես գյուղատնտեսական գրքերի շուրջ և այդ ուղղությամբ ունի աշխատանքի որոշ փորձ:

Գրադարանը վերջերս կազմակերպեց ընթերցողների կոնֆերենցիա՝ «Խաղողի այգիների մշակությունը» թեմայով: Այդ կոնֆերենցիայի անցկացումը պատահական չէր: Դա բխում էր ինչպես կոլտնտեսության, այնպես էլ նրա աշխատավորների պահանջից:

«18-րդ պարտ. համագումարի» անվան կոլտնտեսության առաջատար ճյուղը այգեգործությունն է: Կոլտնտեսությունը խաղողի այգիներից ստանում է հսկայական եկամուտ: Կոլտնտեսականները, որոնք տա-

քեց-տարի ավելացնում են խաղողի այգիների բերքա-
տույթները, սեփական փորձով համոզվել են, թե ինչպի-
սի խոշոր նշանակություն ունի գիտության նվաճումների
և առաջավոր փորձի կիրառումը խաղողի բարձր բերք
ստանալու գործում:

Պարտիայի և Կառավարության վերջին պատմական
տրոշումները՝ գյուղատնտեսության վերելքի մասին,
ավելի են ոգևորել կոլտնտեսականներին: Նրանք հա-
րազատ պարտիայի առաջադրանքը կատարելով՝ խա-
ղողի այգիներից 50—60 տոկոսով ավելի բերք ստանա-
լու և գյուղատնտեսական այլ մթերքների առատություն
ստեղծելու համար փնտրում են աշխատանքի նորա-
գույն ձևեր և մեթոդներ: Այդ է պատճառը, որ բարձ-
րացել է կոլտնտեսականների հետաքրքրությունը գյու-
ղատնտեսական գրականության նկատմամբ:

Գրադարանի վարիչ Սամարիկ Ստեփանյանը աշ-
խատում է ամեն կերպ բավարարել իր ընթերցողների
մասն պահանջները: Նա գրքեր է ձեռք բերում, հանձնա-
րարական ցուցակներ է կազմում ոչ միայն անհատ
ընթերցողների համար, այլև ագրոտեխնիկական խմբա-
կում պարապող խաղողագործության 2-րդ կարգի վար-
պետների համար: Բոլորին հանձնարարում է կար-
դալ նոր լույս տեսած գյուղատնտեսական գրքեր և
բրոշյուրներ, ժուռնալային և լրագրային հետաքրքիր
հոդվածներ:

Գրադարանը սովորաբար մարդաշատ է լինում:
Այդտեղ էր, որ ընթերցողները վիճում էին Ա. Օրդյա-
նի «ձաղողի վազի հորիզոնական մակարդակով կոր-
դոնի ձևավորումը Արարատյան դաշտավայրի պայման-
ներում», Լ. Բիշարյանի «ձաղողի վազի մշակությունը» և
այլ գրքերի շուրջ:

Գրադարանի կողմից կազմակերպվող զրույց-ըն-
թերցանությունների ժամանակ լինում էին կոլտնտեսա-
կաններ, որոնք չէին ընդունում այն զրույթը, թե խաղո-
ղի այգիները ծծմբի լուծույթով պետք է բուծել 4—5
անգամ: Օրինակ՝ 2-րդ բրիգադայի բրիգադիր Ս. Գրի-
գորյանը, ելնելով իր աշխատանքի փորձից, պնդում էր,
որ իրենց կոլտնտեսության այգիները ծծմբի լուծույթով
պետք է բուծել 2 անգամից ոչ ավելի, հակառակ դեպ-
քում ընկնում է բերքի որակը, լինում են խաղողի հյութի
կորուստներ:

Գրադարանավար Ս. Ստեփանյանը հաշվի առնելով
վերոհիշյալ փաստերը և ստուգելով ընթերցողների ֆոր-
մուլյարները, պարզեց, որ կոլտնտեսականներին ամենից
շատ հետաքրքրում է խաղողի այգիների մշակության
վերաբերյալ գրականությունը:

Գրադարանի խորհուրդը, հավանություն տալով
գրադարանավարի նախաձեռնությանը, որոշեց անցկաց-
նել ընթերցողների թեմատիկ կոնֆերենցիա Լ. Բիշար-
յանի «ձաղողի այգիների մշակությունը», Ա. Հարու-
թյունյանի «ձաղողի այգիների պարարտացումը» և Ա.
Օրդյանի «ձաղողի վազի հորիզոնական մակարդակով
կորդոնի ձևավորումը Արարատյան դաշտավայրի պայ-
մաններում» գրքերի շուրջ:

Գրադարանի խորհրդի որոշմամբ կոնֆերենցիայի
ղեկավար առաջադրվեց կոլտնտեսության ագրոնոմ ընկ.
Սիրուշ Դարբինյանը: Նույն խորհուրդը կազմեց կոնֆե-
րենցիայի նախապատրաստական աշխատանքների ման-
րամասն պլան, որը ստորև բերվում է ամբողջությամբ:

Հնթերցողների կոնֆերանցիայի անցկացման նախապատրաստական աշխատանքների պլան

№	Միջոցառումների անվանումը	կատարման ժամկետը	Ում է հանձնարարվում
1	Գրադարանում կազմակերպել գյուղատնտեսական զբոսների, ինչպես նաև ամսագրային և լրագրային հոդվածների ցուցահանդես	24/V	Ս. Ստեփանյան և Ս. Դարբինյան
2	Հնթերցողներին կոնֆերանցիայի վերաբերյալ ձևավորել և փակցնել գրադարանային պլակատներ՝ № 2 բրդադայի դաշտային կայանում, շերամատնոցում, կոլտնտեսության վարչության գրասենյակում և գրադարանում	26/V	Կ. Յախանկչյան և Ս. Ստեփանյան
3	Կոնֆերանցիայում քննարկվելիք գրքերից, միջգրադարանային արոնոմենտի կարգով, լրացուցիչ ձեռք բերել 10 օրինակ	28/V	Ս. Ստեփանյան
4	Խնդրել պարտիական կազմակերպության բյուրոյին հրավիրելու աշխատկույնի հրահանգչական հավաք, որտեղ քննարկել կոնֆերանցիայի նախապատրաստման խնդիրները	31/V	Ս. Գրիգորյան և Ս. Ստեփանյան
5	Ինչպես գրադարանում, այնպես էլ բրդագործներում և օդակներում սկսել քննարկվելիք գրքերի և այլ նյութերի վերաբերյալ զրույցներն ու բարձրաձայն ընթերցանությունները	2/VI	Ս. Գրիգորյան, Ս. Ստեփանյան և Կ. Յախանկչյան
6	Շաբաթը մեկ անգամ գրադարանում և այգիներում ընթերցողների համար կազմակերպել կոնսուլտացիաներ	5/VI	Ս. Դարբինյան և Շ. Մկրտչյան
7	Հնթերցողներին զրավոր կարծիքների համար կազմել առանձին ալբոմ	18/VI	Ս. Ստեփանյան
8	Անցկացնել ելույթ ունենալ ցանկացող ընթերցողների հաշվառում	20/VI	Ս. Ստեփանյան

ԳՐԱԳԱՐԱՆԻ ԽՈՐՀԱՆՈՒՄԻ

Կոնֆերանցիայի նախապատրաստումը

Պլանը կազմելուց հետո գրադարանը ձեռնամուկ եղավ նախապատրաստական աշխատանքների: Միջգրադարանային արոնոմենտի միջոցով կոնֆերանցիայում քննարկվելիք գրքերից ձեռք բերվեց 15 օրինակ: Առանձնացվեցին քննարկվելիք գրքերի բոլոր օրինակները և գրքերի փոխանակման ժամանակ հանձնարարվում էր ընթերցողներին գիրքը կարգալ կարժ ժամկետում: Նախնական հաշիվներով, քննարկվելիք գրքերը մեկ և կիս ամսվա ընթացքում կարող էին բաժարարել 50—60 ընթերցողների, իսկ 2-ական օրինակ կարելի էր օգտագործել ցուցահանդեսի համար:

Գրադարանավար ընկ. Ս. Ստեփանյանը կոլտնտեսության ագրոնոմի խորհրդով ու անմիջական մասնակցությամբ ցուցահանդեսի համար ընտրեց գրքեր, բրուշյուրներ, լրագրային և ժուռնալային հոդվածներ ոչ միայն խաղողագործության, այլ նաև անասնապահության, հասկավոր և բանջարա-բոստանային կուլտուրաների մշակության, շերամապահության, գյուղատնտեսության մեխանիզացիայի և այլ բնագավառների վերաբերյալ: Հարկավոր էր ցուցադրել մեծ թվով գրքեր: Դրա համար կազմվեց ցուցահանդեսի սխեման: Բացի գրքերից, բրուշյուրներից, ժուռնալային և լրագրային հոդվածներից, տեղ հատկացվեց նաև իլյուստրատիվ նյութերի և այն ցիտատների համար, որոնք բերվելու էին ՍՄԿՊ Կենտկոմի Սեպտեմբերյան և Փետրվար-Մարտյան պլենումների որոշումներից:

Գյուղատնտեսական գրականության նվիրված այդ ցուցահանդեսը կազմակերպվեց դժվարությամբ: Իլյուստրատիվ համապատասխան նյութերը դժվար էր գտնել:

վում, գեղեցիկ գրելու գործը դանդաղ էր ընթանում, սակայն գրադարանի ցուցահանդեսը օրինակելի դուրս եկավ:

Սահմանված ժամկետում ձևավորվեցին գրադարանային պլակատներ և փակցվեցին կոլտնտեսության վարչության գրասենյակում, № 2 այգեգործական բրիգադայի դաշտային կայանում, շերամանոցում և գրաբարանում:

Սույն բրոշյուրի 20-րդ էջում արված է այդ պլակատներից մեկի սխեման:

Գրադարանային պլակատներն իրենց դրական դերը կատարեցին կոնֆերենցիայի նախապատրաստման գործում:

Գրադարանում կազմակերպված ցուցահանդեսի և գրադարանային պլակատների համար պահանջվող գրականության ցուցակները և հանձնարարական ցանկերը գրադարանավարը ձեռք բերեց Շահումյանի մասսայական գրադարաններից և Ալ. Մյասնիկյանի անվան Պետական գրադարանի բիբլիոգրաֆիական բաժնից:

Մայիսի 31-ին հրավիրվեց ագիտատորների խորհրդակցություն: Ագիտկոլեկտիվի ղեկավար ընկ. Ս. Գրիգորյանը ագիտատորների ուշադրությունը հրավրեց գրադարանում կազմակերպվելիք կոնֆերենցիայի նախապատրաստական աշխատանքների վրա:

Կոլտնտեսության ագրոնոմ ընկ. Ս. Դարբինյանը ագիտատորներին ծանոթացրեց խաղողի այգիների մշակության վերաբերյալ գրականության հետ, այնուհետև նա մանրամասն ցուցում տվեց, թե կոնֆերենցիայում քննարկվելիք գրքերի հատկապես որ գլուխները պետք է ընթերցել և որ գլուխների վերաբերյալ ղրուցել: Ընկ. Դարբինյանը վերջում ագիտատորների ուշադրությունը

հրավիրեց այն բանի վրա, որ նրանք իրենց ղրույց-ընթերցանությունները կապեն կոլտնտեսության ամենօրյա աշխատանքների հետ:

Գրադարանավար ընկ. Ստեփանյանը հենց այդտեղ ագիտատորներին բաժանեց առանձնացված գրականությունը և ամեն մի ագիտատորի հետ մշակեց ղրույցների և բարձրաձայն ընթերցանությունների գրաֆիկ, որով ագիտատորները առաջնորդվեցին ընդհուպ մինչև կոնֆերենցիան:

Ինչպես նախատեսված էր, կոլտնտեսության վարչության նախագահ ընկ. Մկրտչյանը և ագրոնոմ ընկ. Դարբինյանը շաբաթը մեկ անգամ կազմակերպում էին կոնսուլտացիաներ, որտեղ լայն բացատրություն էին տալիս ինչպես առանձին նյութերի, այնպես էլ անհասկանալի տերմինների վերաբերյալ:

Հունիսի 18-ից գրադարանավարը սկսեց հավաքել ակտիվ ընթերցողների գրավոր կարծիքները քննարկվելիք գրքերի վերաբերյալ: Ընթերցողներ Շ. Մկրտչյանը, Գ. Ահարոնյանը, Ա. Հարությունյանը և ուրիշները տվել էին կոնֆերենցիայում իրենց ելույթների թեզերը:

Գրադարանավարը այդ բոլորը կարեց մի թղթապանակի մեջ և դրեց ընթերցողների տրամադրության տակ: Կարծիքների թղթապանակը գրավեց կոլսոզնիկներից շատերի ուշադրությունը: Նրանք ընթերցելով առանձին ընկերների կարծիքը քննարկվելիք գրքերի վերաբերյալ, սկսում էին մտածել նոր հարցերի շուրջ, որոնց վրա առաջ ուշադրություն չէին դարձրել: Այդպիսով մինչև կոնֆերենցիան ընթերցողների մոտ հանդես եկավ մրտքերի փոխանակման մեծ աշխուժություն:

Կարգի ընթերցումը և խաղողի զոյուկությունը ունեցող
այդ խններն ու հատապտուղները, ոչ մի դեպքում թույլ
չտալով, որ դրանք փշանան վատ խնամքի հետևանքով, և
ապահովել պտուղներին, խաղողի ու մրգեղենի բարձր ընթերցումը 1954 թվականին:

ՍՄԿՊ Կենտկոմի Սեկտորային պլանումի որոշումից:

Հունիսի 23-ին գրադարանում կկայանա ընթերցողների կոն-
ֆերենցիա «Խաղողի այգիների մշակությունը» թեմայով:
Ընկեր կոլտնտեսականներ, պատրաստվեցեք կոնֆերենցիային:
Կարգացե՛ք հետևյալ զրբերը:

Ա. Հարություն- յան Խաղողի այգի- ների պարա- տացումը: Ե., Հայպետ- հրատ, 1953 թ. (Գրքի շապիկը)	Ա. Օրդյան Խաղողի վաղի հորիզոնական մակարդակով կորզոնի ձևա- վորումը: Ե., Հայպետ- հրատ, 1954 թ. (Գրքի շապիկը)	Լ. Բլաւայան Խաղողի վաղի մշակությունը: Ե., Հայպետ- հրատ, 1951 թ. (Գրքի շապիկը)
---	--	---

Լրացուցիչ գրականություն

1. Սարգսյան, Վ. — Խաղողագործության նոր ագրոցուցումներ:
Ե., Հայպետհրատ, 1951, 60 էջ:
2. Բլաւայան Լ. — Խաղողագործության կազմակերպումը կոլտն-
տեսություններում: Ե., Հայպետհրատ, 1952,
418 էջ:
3. Պետրոսյան Ֆ. — Խաղողի ոչկուլյակները Հայաստանում և պայ-
քաբը նրա դեմ: Ե., Հայպետհրատ, 1941 թ., 20 էջ:
4. Արզումանյան, Հ. — Խաղողի վաղի զվաճող զննաստույններն
ու հիվանդությունները և նրանց դեմ պայ-
քաբի միջոցները Լեռնային Ղարաբաղի Ավ-
տոնոմ Մարզում: Բաքու, Աղբերնեյր, 1950,
72 էջ:

Գրքերն ստացե՛ք գրադարանից:

Կոնֆերենցիայի անցկացման օրը, երեկոյան ժամը
8-ին, գրադարան էին հավաքվել «18-րդ պարտ. համա-
գումարի» անվան կոլտնտեսության անդամները: Գրա-
դարանը տոնական տեսք ուներ: Նրա պատերը նախօ-
րոք վարդարվել էին նոր պլակատներով և լողունգներով:
Նախագահության սեղանի մոտ նստած էին Շահումյա-
նի շրջսովհաի գործկոմի կուլտուրայի բաժնի վարիչ
ընկ. Ն. Ղազարյանը, կոլտնտեսության ագրոնոմ, կոն-
ֆերենցիայի ղեկավար ընկ. Ս. Դարբինյանը, գրադա-
րանի վարիչ ընկ. Ս. Ստեփանյանը:

Կուլտուրայի բաժնի վարիչ ընկ. Ղազարյանը երկու
խոսքով նշեց գրադարանի լավ նախաձեռնությունը՝
գյուղատնտեսական գրքերի պրոպագանդայի գործում:

Այնուհետև կոնֆերենցիայի ղեկավար ընկ. Ս. Դար-
բինյանը իր ներածական խոսքում ընդհանուր գծե-
րով բնութագրեց հեղինակներ՝ Լ. Բիշարյանի, Ա. Օր-
դյանի և Ա. Հարությունյանի գրքերը՝ նվիրված խա-
ղողի այգիների մշակությանը: Նա այդ գրքերում շոշա-
փած թեմաները կապեց կոլտնտեսության առօրյա աշ-
խատանքների հետ և նշեց այդգործության առաջավոր-
ների մի շարք, արդեն տարածում ստացած փորձերը,
որոնք դեռևս չեն կիրառվում իրենց կոլտնտեսության
աշխատանքներում:

Ղեկավարի բացման խոսքը տևեց ընդամենը 15 րո-
պե, որից հետո ձայնը տրվեց ընթերցողներին:

Օգակավար Յախանեջյան Կարպիսը խոսեց այգե-
թաղի աշխատանքների մասին: Նա նշեց, որ բերքահա-
վաքից անմիջապես հետո պետք է սկսել այգեթաղը
նա. քննադատեց իրենց կոլտնտեսությունում կիրառվող

այն պրակտիկան, երբ խաղողի այգիները թաղելուց հետո ջրվում են: Նա նշեց, որ (ինչպես գրքումն է տրված) այգիները խորը աշնանը չպետք է ջրվեն, դա կնպաստի վազերի փայտացմանը և այդպիսով նրանք ավելի ցրտադիմացկուն կդառնան:

Կոլտնտեսական Ա. Հարությունյանը խոսեց խաղողի այգիների պարարտացման և ոռոգման աշխատանքների մասին: Նա օրինակ բերելով իր պրակտիկ աշխատանքից, հաստատեց այն փաստը (ինչպես այդ տրված է Ա. Հարությունյանի գրքում), որ այգիները հանքային պարարտանյութերով սնուցելուց հետո անմիջապես հարկավոր է ջրել, որպեսզի պարարտանյութերը լուծվեն հողի մեջ: Միաժամանակ նա ավելացրեց, որ իրենց կոլտնտեսությունում կիրառվող կրկնակի ջուրը ավելի էֆեկտիվ է դարձնում պարարտանյութերի հոդում լուծվելը և դա ուսանելի է ուրիշ այգեգործների համար:

2-րդ բրիգադայի բրիգադիր. Գրիգորյան Սիրանը խոսեց խաղողի վազի կանաչատումների (ծերատումներ) մասին: Նա նշեց, որ կանաչատումները, որպես բարձր բերք ստանալու լավագույն միջոց, կիրառվում են այգիների մշակման լարային սիստեմի ժամանակ և տալիս են դրական արդյունք: Այդ պրակտիկան մեխանիկորեն չպետք է փոխադրել հին ձևերով տնկված խաղողի այգիների մշակման բնագավառը, որտեղ կարող է լավ արդյունքներ չտալ: Ծերատումները հին սիստեմով տնկված այգիներում, ինչպես պրակտիկան ցույց է տալիս, պետք է կատարել մասնակիորեն:

Կոլտնտեսության վարչության նախագահ Շ. Մկրտչյանը իր ելույթում նշեց Լ. Բիշարյանի «խաղողի վազի մշակությունը» գրքի խոշոր նշանակությունը: Նա ընդգծեց, որ գիրքը գրված է մատչելի լեզվով և այն կար-

գալով խաղողագործության 2-րդ կարգի վարպետները (որոնց համար գրված է գիրքը) կարող են իրենց աշխատանքներում կիրառել այնտեղ ցույց տրված աշխատանքի առաջավոր փորձը: Նա միաժամանակ խոսեց գրքի որոշ թերությունների մասին: Կանգ առավ գրքի այն բաժինների վրա, որտեղ խոսվում է վազի մինդում և օյդում հիվանդությունների մասին: Նա նշեց, որ այդ հիվանդությունների ճանաչումն ու հայտնաբերումը գրքում նկարագրված է մակերեսորեն և ընթերցողը չի կարողանում ըմբռնել այդ երկու հիվանդությունների տարբերությունը: Այնուհետև նա խոսեց խաղողի վազի ձևավորման (էտի) աշխատանքների մասին և նշեց, որ գրականության մեջ դեռևս չկա ձևավորման մի որևիցե ճիշտեմ, որը նպաստեր խաղողի կայուն և բարձր բերք ստանալուն:

Կոլտնտեսական Ա. Ստեփանյանը պատմեց, թե ինչպես մի քանի տարի առաջ իրենք հրաժարվում էին հանքային պարարտանյութեր ստանալուց, իսկ կոլտնտեսությունում եղածը մնում էր պահեստներում և չէր օգտագործվում: «Իսկ այժմ,— ասաց նա,— մենք աշխատում ենք ամեն միջոցներով հանքային պարարտանյութեր ձեռք բերել, դժգոհում ենք, երբ ուղածներիս չափ բաժին չի հասնում: Դա նրանիցն է, որ մենք գրքերի միջոցով ծանոթանալով այգիների մշակման գրքերի միջոցով ծանոթանալով այգիների մշակման առաջավոր փորձի հետ, այն կիրառեցինք մեր աշխատառաջավոր փորձի հետ, այն կիրառեցինք մեր աշխատանքում և սեփական փորձով համոզվեցինք, թե ինչպես խաղողի բարձր բերք ստանալու երաշխիքներից ամենագլխավորը՝ հանքային պարարտանյութերի օգտագործումն է»: Իր խոսքի վերջում նա ցանկություն հայտնեց, որպեսզի ավելի ընդլայնվի գյուղատնտեսական հանրամատչելի գրքերի հրատարակումը, ինչպես

Ճակ լայնորեն պրոպագանդիի ռեսպուբլիկայի գյուղատնտեսության առաջավորների աշխատանքի փորձը:

4-րդ բրիգադայի բրիգադիր Գ. Ահարոնյանը, Ա. Օրդյանի գրքի կապակցությամբ, խոսեց այգիների մշակությոնը մեխանիզացիայի ենթարկելու մասին: Նա պատմեց, թե ինչպես Ա. Օրդյանի փորձերը դրական արդյունք են տվել, սակայն քննադատեց խաղողի վաղի լարային սիստեմով աճեցնելու պրակտիկան Հայաստանի կլիմայական պայմաններում, որտեղ վաղերը կոոր և մեծ են լինում և դժվար են լարերի վրա բարձրանում:

Իր խոսքի վերջում Ահարոնյանը այն միտքը առաջ քաշեց, որ անհրաժեշտ է այգիների տնկման մեջ էլ կիրառել քառակուսի-քնային առաջավոր եղանակը, որը հնարավորություն կտա ամբողջովին մեքենայացնել այգիների մշակումը և միևնույն ժամանակ պահպանել Հայաստանի պայմաններում աճած խաղողի վազերի մեծությունն ու կլորությունը: Նա պահանջեց, որպեսզի խաղողագործության մասնագետները լուրջ աշխատանք կատարեն այդ ուղղությամբ:

Կոնֆերենցիայում ելույթ ունեցան նաև ուրիշ կոլտնտեսականներ, որոնք խոսում էին իրենց պրակտիկ աշխատանքները բարելավելու մասին:

Կոնֆերենցիայի ղեկավար ընկ. Ս. Դարբինյանը վերջում ամփոփելով ընթերցողների ելույթները, կոլտնտեսականներին պարզաբանեց այն միտքը, թե ինչպիսի նվաճումների կարելի է հասնել գիտության վերջին խոսքը կապելով կոլտնտեսության ամենօրյա աշխատանքների հետ:

Նա կոչ արեց գրքերի միջոցով ծանոթանալ աղբոր-

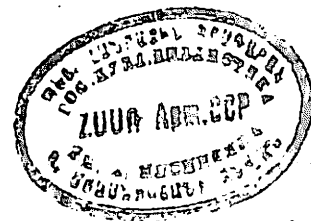
նոմիական գիտության նվաճումների և գյուղատնտեսության առաջավորների աշխատանքի փորձի հետ:

Կոնֆերենցիայի ղեկավարի եզրափակիչ խոսքը տևեց 20 րոպե:

Կոնֆերենցիան նպաստեց այգեգործ կոլտնտեսականների գիտելիքների բարձրացմանը, որը երաշխիք է կոլտնտեսության առաջ գրված հարցերի հաջող լուծման համար:

Չնայած ուշ էր արդեն, սակայն կոլտնտեսականներից շատերը դեռ գրադարանում էին: Շատերը կոնֆերենցիայում քննարկված գրքերից էին պահանջում նորից, արդեն նոր տեսանկյունով ուսումնասիրելու համար, մնացածները այլ մասնագիտական գրքեր էին պահանջում:

Գրադարանավար ընկ. Ստեփանյանը գոհ էր իր այդ օրվա աշխատանքից: Գոհ էին նաև կոնֆերենցիայի մասնակցած կոլտնտեսականները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ընթերցողների կոնֆերենցիան, որպես զրբի - սլրուպա- դանդայի հիմնական միջոց	52
2. Ընթերցողների կոնֆերենցիայի տեսակները	3
ա) Նյութեր Գ. Նիկողանյանի «Հունձ» վեպի շուրջ կազ- մակերպվող ընթերցողների կոնֆերենցիայի հա- մար	10
բ) Նյութեր Ն. Ջարյանի ստեղծագործությունների շուրջ կազմակերպվող ընթերցողների կոնֆերեն- ցիայի համար	11
գ) Փյունդատնտեսական զրբերի շուրջը կազմակերպվող ընթերցողների թեմատիկ կոնֆերենցիա (զյուղա- կան գրադարանի աշխատանքի փորձից)	15
	21

Կազմեց՝ Ռ. ՌՈՒՐԻՆՅԱՆ
Խմբագիր՝ Հր. ԿՈՍՏԻԿՅԱՆ
Տեխն. խմբագիր՝ Ե. ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ
Կոնտրոլ սրբագրել՝ Կ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՎՖ 12800	Պատվեր 474	Տիրաժ 1500
Հանձնված է արտադրության 1954 թ. օգոստոսի 24-ին:		
Ստորագրված է տպագրության 1954 թ. սեպտեմբերի 18-ին:		
Տպագրական 21 ¹ / ₄ մամուլ: Հաշվ. հրատ. 1,2 մամուլ:		
Հայկական ՍՍՌ Պետական հեռակա մանկավարժական ինստիտուտի տպարան, Երևան, Տերյան փ. № 127		

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0131083

Մ. Ն. Վ. Ս. Ս. Ր